

ที่ สน ๐๐๒๓.๖/ว ๗๖๐๑

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร
ถนนศูนย์ราชการ สน ๔๗๐๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอส่งคู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ.๒๕๖๗

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร และนายกเทศมนตรีนครสกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๙.๒/ว ๑๕๗๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมอนามัยได้ขับเคลื่อนให้ผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขถึงที่บ้านอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยการยกระดับการพัฒนาทักษะบุคลากรทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการให้บริการดูแลส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟู จากทีมสหสาขาวิชาชีพ อันได้แก่ Care Manager Caregiver โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย ได้ปรับปรุงหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๗ ให้สอดคล้องกับองค์ความรู้วิชาการและสถานการณ์ปัจจุบัน จึงได้ปรับปรุงคู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ

จังหวัดสกลนคร จึงขอความร่วมมืออำเภอประชาสัมพันธ์คู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ.๒๕๖๗ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร และเทศบาลนครสกลนคร ก็ให้พิจารณาดำเนินการเช่นเดียวกัน

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยุต วงศ์วณิช)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๒๗๑ ๖๔๘๒

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

17 (๒-๖๒๗)

๑๐๖๓๗

- ฝ่าย บท.
- กง.กฎหมาย
- กง.มาตรฐานฯ
- กง.การเงินฯ
- กง.ส่งเสริมฯ
- กง.บริการฯ

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๙.๒/ว ๑๕๗๕

กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นฯ
 เลขที่รับ.....๒๖๗.....วันที่ ๑๕ เม.ย. ๖๗

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร
 รับเลขที่..... 5552
 วันที่..... 17 เม.ย. 2567
 เวลา.....

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอส่งคู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมอนามัย ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๙๔๑.๐๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗

สงวน
 เลขที่รับ..... ๑728
 วันที่..... 17 เม.ย. 2567
 จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมอนามัย ได้ขับเคลื่อนให้ผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข ที่บ้านอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยการยกระดับการพัฒนาทักษะบุคลากรทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการให้บริการดูแลส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูจากทีมสหสาขาวิชาชีพ อันได้แก่ Care Manager Caregiver โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นสำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย ได้ปรับปรุงหลักสูตรผู้ดูแลสูงอายุ (Caregiver) ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้สอดคล้องกับองค์ความรู้วิชาการและสถานการณ์ปัจจุบันจึงปรับปรุงคู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอความร่วมมือจังหวัดประชาสัมพันธ์คู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่เว็บไซต์ rb.gy/qo7h8a หรือ QR Code ท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสาธารณสุขท้องถิ่น

กลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ

โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๕๔๐๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน นางสาวภัชร์จิรธรรม ธัชเมธรัตน์/นางสาวปวีณา จันทร์น้ำท่วม

ด้านที่สังคม

ที่ สธ ๐๙๔๑.๐๔/๒๕๖๗

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอส่งคู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุง
ปี พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ตามที่กรมอนามัย ขับเคลื่อนให้ผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขถึงที่บ้าน
อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยการยกระดับการพัฒนาทักษะบุคลากรทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ทุกภาคีเครือข่าย
ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการดูแลส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูจากทีมสหสาขาวิชาชีพ อันได้แก่ Care Manager Caregiver
โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย ได้ปรับปรุงหลักสูตร
ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้สอดคล้องกับองค์ความรู้วิชาการและสถานการณ์ปัจจุบัน
จึงปรับปรุงคู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ นั้น

ในการนี้ กรมอนามัย ขอส่งคู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อให้หน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการขออนุญาตใช้หลักสูตรของกรมอนามัย ดัง QR Code ที่ปรากฏท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกชัย เพียรศรีวัชรา)

รองอธิบดีกรมอนามัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมอนามัย

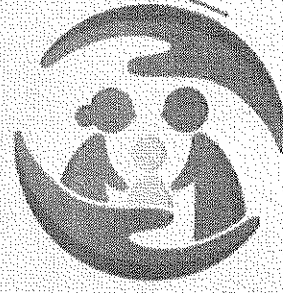

ไฟล์คู่มือขออนุญาต ฯ

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ
กลุ่มคุ้มครองสุขภาพผู้สูงอายุและความร่วมมือระหว่างประเทศ
โทร. ๐ ๒๕๔๐ ๔๕๐๘

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

LTC
LONG TERM CARE

คู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตร การดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2567

1. หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุขั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
2. หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง
3. หลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

ฉบับปรับปรุงวันที่ 27 มีนาคม 2567

คำนำ

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและภารกิจหลักในดำเนินการด้านนโยบาย ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการดูแลส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ และพัฒนาทักษะ บุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญด้านการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ พร้อมพัฒนาหลักสูตร และนวัตกรรมในการ สนับสนุนการดำเนินงานให้กับภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่บนฐานข้อมูลและองค์ความรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย “ผู้สูงอายุสุขภาพดี ดูแลตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี” พร้อมทั้งสนับสนุนการขับเคลื่อนหน่วยงานภาคีเครือข่าย ในการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มวัยผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงได้เข้าถึงระบบบริการด้านสาธารณสุข จากบ้านถึงหน่วยบริการอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ การพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทุกระดับ เป็นบทบาทที่สำคัญที่สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย ได้ดำเนินการ อันได้แก่ หลักสูตรผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ (Care Manager) หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง หลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง เนื่องจากหลักสูตรที่สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรที่ใช้ในการ พัฒนาทักษะเพื่อดูแลส่งเสริมสุขภาพที่เป็นกลุ่มเปราะบาง ในกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง จึงมีความจำเป็น ที่จะต้องมีการวางเงื่อนไข และการควบคุมการนำหลักสูตรไปดำเนินการจัดอบรมของหน่วยงานภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับองค์ความรู้วิชาการและสถานการณ์ปัจจุบัน

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย ได้มีการพัฒนาปรับปรุงคู่มือแนวทางการขออนุญาตใช้หลักสูตร การพัฒนาทักษะบุคลากรที่เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง ฉบับปรับปรุง วันที่ 27 มีนาคม 2567 เพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการขออนุญาตใช้หลักสูตรของกรมอนามัย ที่ถูกต้องและเป็นมาตรฐานในแนวทางเดียวกัน และทำให้ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงของที่ดีต่อไป

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ
27 มีนาคม 2567

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. ขั้นตอนแจ้งฝึกการอบรม/ขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย	
1.1 ขั้นตอนแจ้งการฝึกอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงาน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	2 - 5
1.2 ขั้นตอนการขอใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงาน นอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ขออนุญาต	6 - 8
1.3 ขั้นตอนการขอใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงาน กศน. เป็นผู้ขออนุญาต	9 - 10
2. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย	
2.1 แบบฟอร์มแจ้งการฝึกอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (เอกสารแนบ 1)	12
2.2 แบบฟอร์มขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (เอกสารแนบ 2)	13
2.3 แบบฟอร์มตรวจสอบเอกสารประกอบการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ (เอกสารแนบ 3)	14
2.4 แบบฟอร์มตรวจสอบคุณสมบัติผู้สอนหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ	
- หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2567 (เอกสารแนบ 4)	15
- หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2563 (เอกสารแนบ 5)	16
- หลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2562 (เอกสารแนบ 6)	17
2.5 ตัวอย่างแบบฟอร์มขอลาออกจากการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (Caregiver)	18
2.6 ตัวอย่างแบบฟอร์มรายการอุปกรณ์ / เครื่องมือ ที่ส่งคืน หลังการลาออกจากการปฏิบัติหน้าที่ผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (Caregiver)	19
3. โครงสร้างหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ	
3.1 หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2567	21 - 25
3.2 หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2563	26 - 28
3.3 หลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2562	29 - 33

1. ขั้นตอนแจ้งฝึกการอบรม/ขออนุญาตใช้
หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย

**1.1 ขั้นตอนแจ้งการฝึกอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ
สำหรับ หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข**

1. หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
2. หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง
3. หลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

หน่วยงานที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข สามารถดำเนินการจัดอบรม
และใช้หลักสูตร ทั้ง 3 หลักสูตร โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

หน่วยงานที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ก่อนดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรฯ จัดทำหนังสือ แจ้งการอบรม
ไปยังศูนย์อนามัยและสถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง กรมอนามัย พร้อมเอกสารแนบการแจ้ง (เอกสารแนบ 1)

- กรณีที่ ศูนย์อนามัยและสถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง ร่วมจัดกับหน่วยงานอื่น
หน่วยงานร่วมจัด สามารถดำเนินการขออนุญาตหลายชั้นผอ. มาพร้อมหนังสือฉบับนี้ได้

ศูนย์อนามัยและสถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง กรมอนามัย ลงไปกำกับ ติดตาม ประเมินผล
และชี้แจงการขึ้นทะเบียนผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรฯ ในระบบโปรแกรม 3C กรมอนามัย

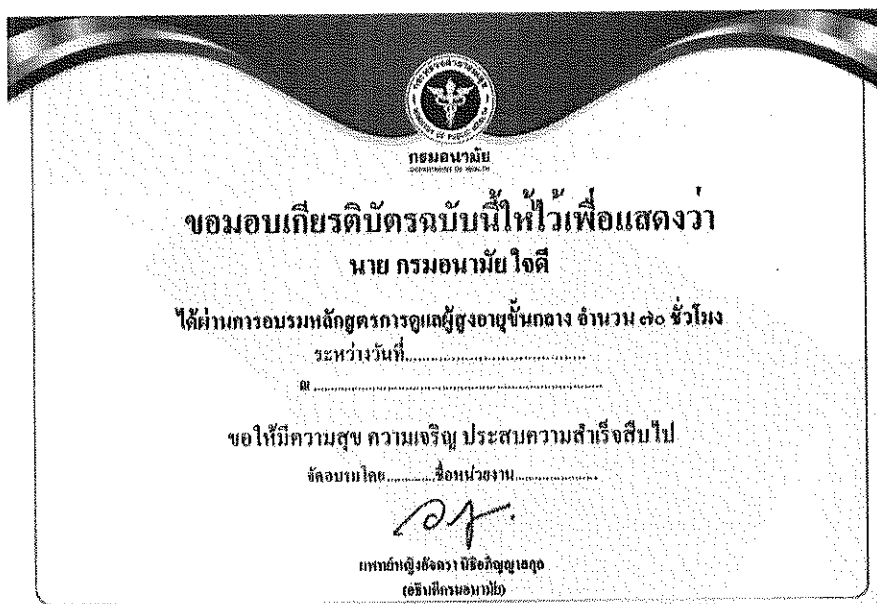
หลังการจัดอบรมตามหลักสูตรฯ เสร็จสิ้น
ให้หน่วยงานที่ดำเนินการจัดอบรม จัดทำหนังสือแจ้งมายัง
ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยและสถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง กรมอนามัย
พร้อมแนบรายงานรายชื่อผู้ผ่านการอบรม ภายใน 30 วัน

ศูนย์อนามัยและสถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง กรมอนามัย
ตรวจสอบรายชื่อการขึ้นทะเบียนของผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรฯ
ในระบบโปรแกรม 3C กรมอนามัย ครบถ้วนสมบูรณ์

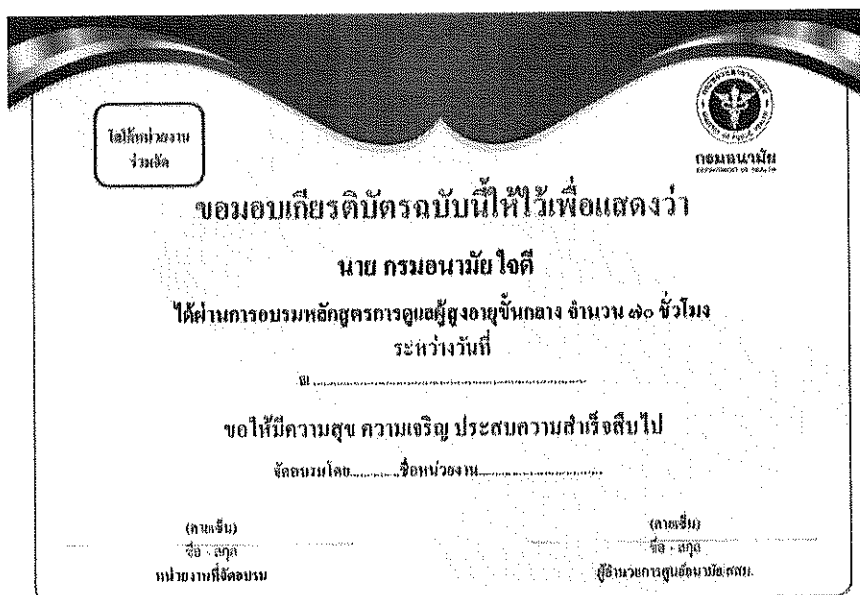

ตัวอย่างเกียรติบัตร หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง

กรณีที่ 1 สำนักอนามัยผู้สูงอายุ ศูนย์อนามัยที่ 1 - 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพภาวะเขตเมือง เป็นผู้จัดอบรม ให้ใช้เกียรติบัตรตามตัวอย่างดังนี้

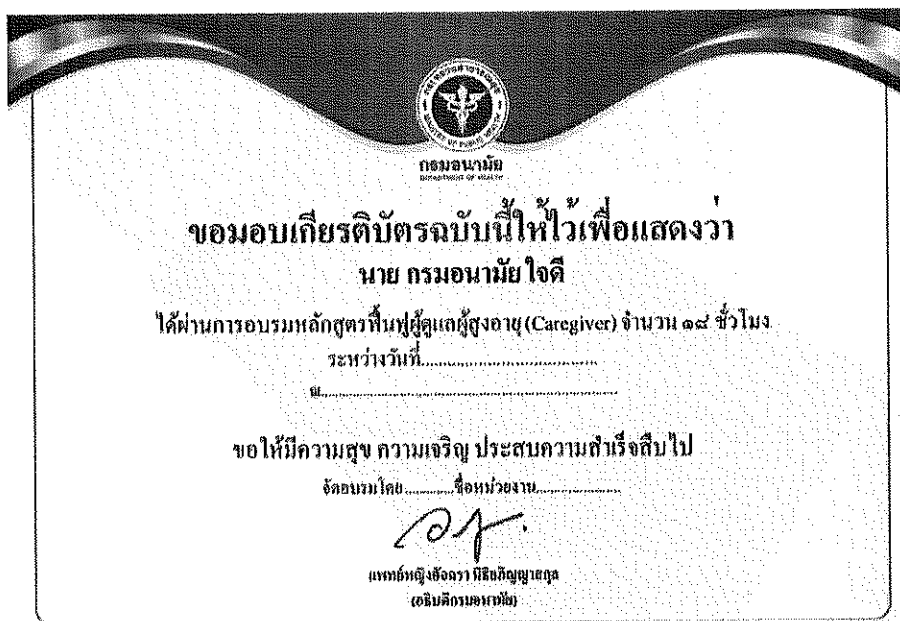

กรณีที่ 2 ศูนย์อนามัยที่ 1- 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพภาวะเขตเมือง ร่วมจัดกับหน่วยงานอื่น โดยหน่วยงาน ร่วมจัดสามารถเพิ่มโลโก้ของหน่วยงานตนเองในเกียรติบัตรตามตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างเกียรติบัตร หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง

กรณีที่ 1 สำนักอนามัยผู้สูงอายุ ศูนย์อนามัยที่ 1- 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพาระเขตเมือง เป็นผู้จัดอบรม ให้ใช้เกียรติบัตรตามตัวอย่างดังนี้

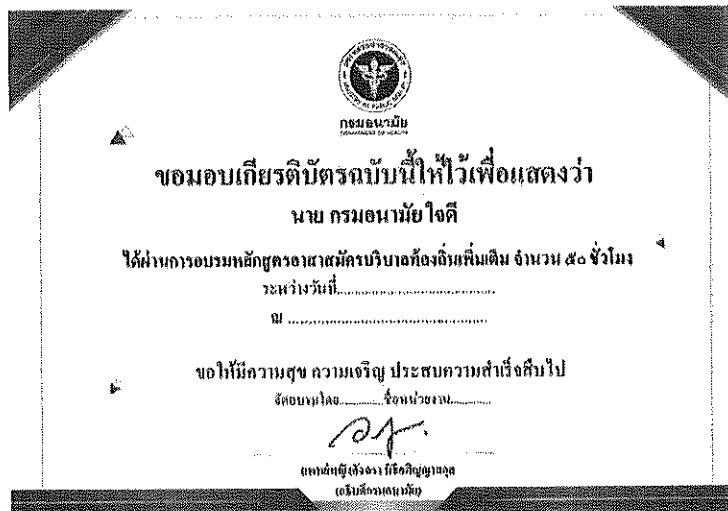

กรณีที่ 2 ศูนย์อนามัยที่ 1- 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพาระเขตเมือง ร่วมจัดกับหน่วยงานอื่น โดยหน่วยงาน ร่วมจัดสามารถเพิ่มโลโก้ของหน่วยงานตนเองในเกียรติบัตรตามตัวอย่างดังนี้

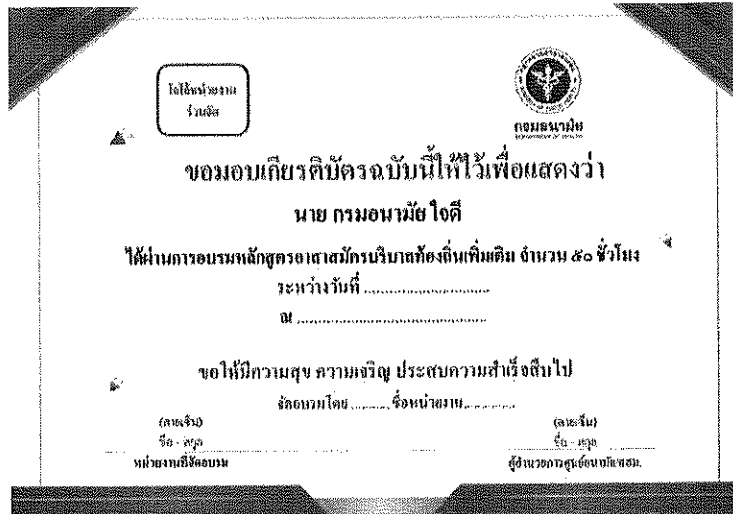

ตัวอย่างเกียรติบัตร หลักสูตรอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

กรณีที่ 1 สำนักอนามัยผู้สูงอายุ ศูนย์อนามัยที่ 1- 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพภาวะเขตเมือง เป็นผู้จัดอบรม ให้ใช้เกียรติบัตรตามตัวอย่างดังนี้

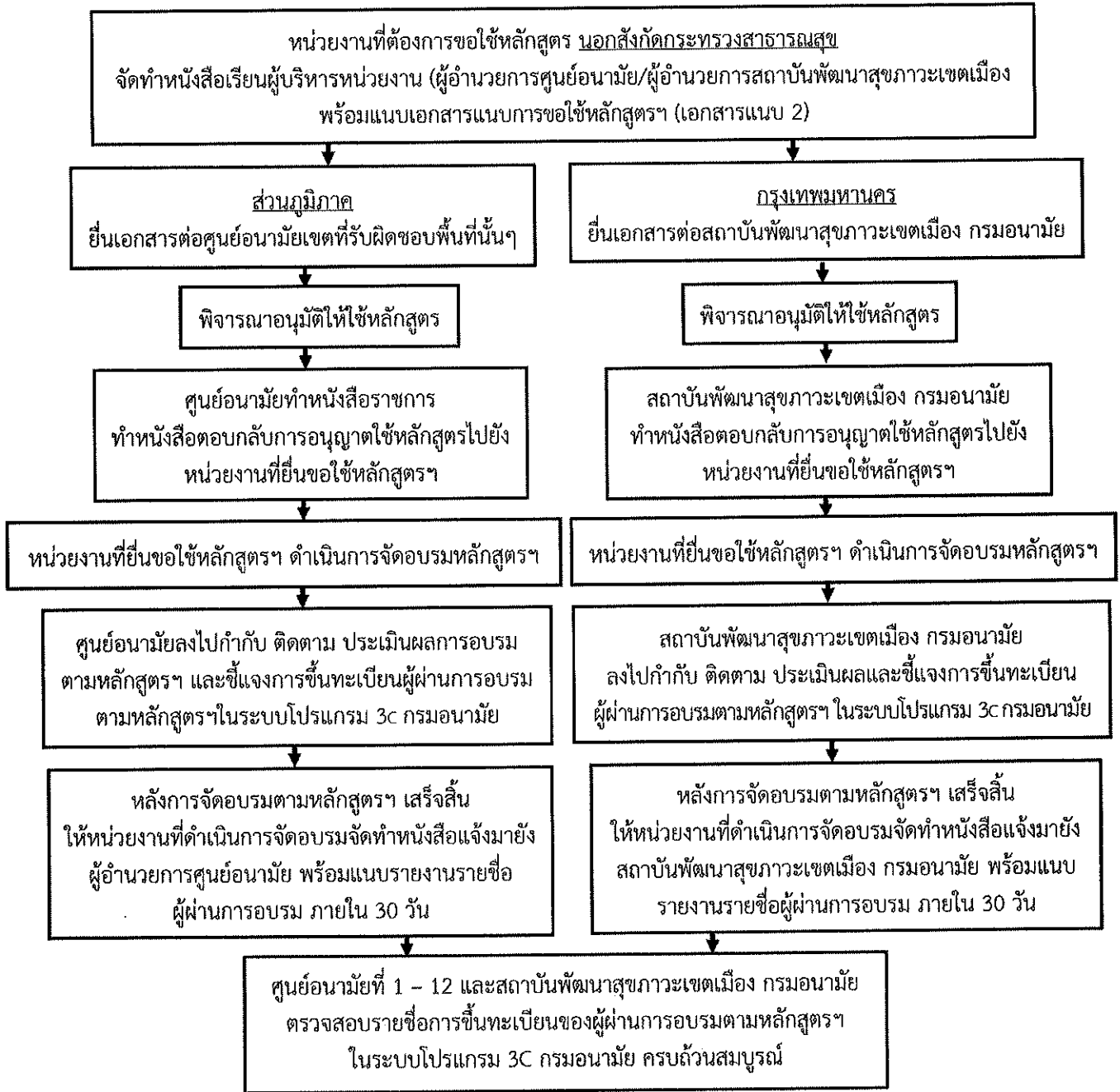
กรณีที่ 2 ศูนย์อนามัยที่ 1- 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพภาวะเขตเมือง ร่วมจัดกับหน่วยงานอื่น โดยหน่วยงานร่วมจัด สามารถเพิ่มโลโก้ของหน่วยงานตนเองในเกียรติบัตรตามตัวอย่างดังนี้

QR-Code คำนวณโหลดแบบฟอร์มเกียรติบัตร และแบบฟอร์มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

**1.2 ขั้นตอนการขอใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ
สำหรับ หน่วยงานนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ขออนุญาต**

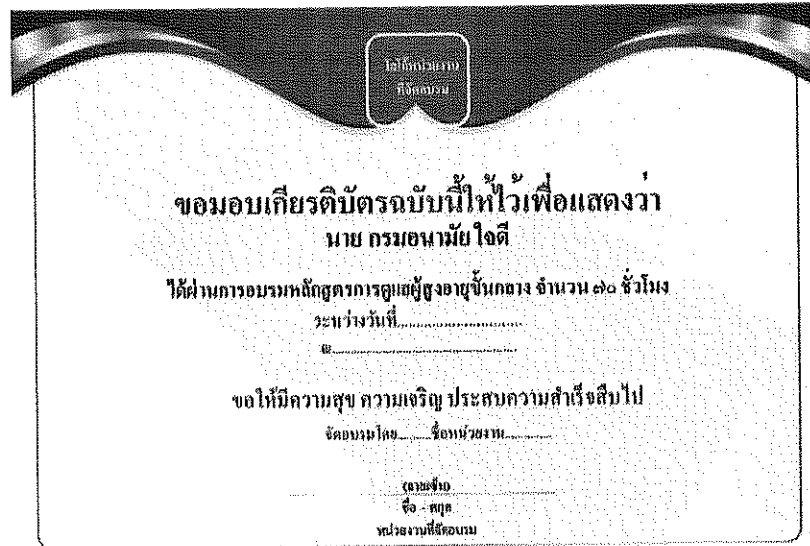
1. หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
2. หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง
3. หลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

หมายเหตุ : หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ มีระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาต

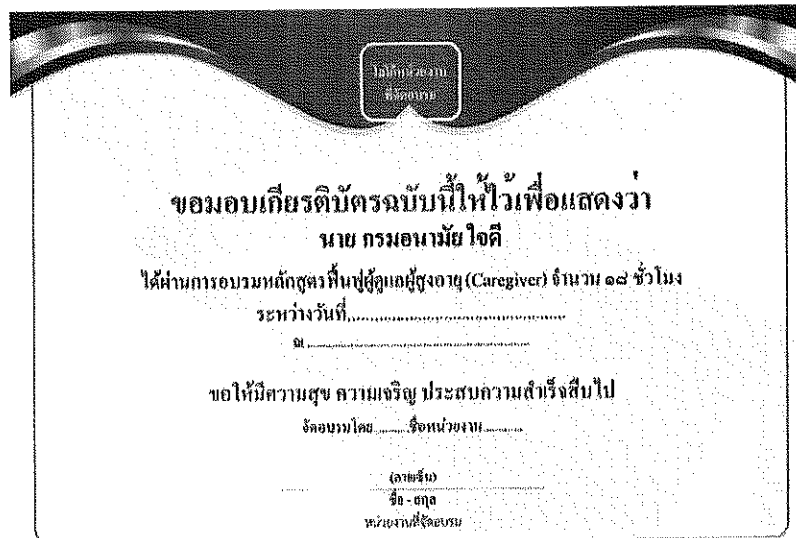
ตัวอย่างเกียรติบัตร หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง

หน่วยงานที่จัดอบรมออกเกียรติบัตรโดยมีข้อความ รายละเอียด และเพิ่มโลโก้ของหน่วยงานตนเองตามตัวอย่างในเกียรติบัตรดังนี้

ตัวอย่างเกียรติบัตร หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง

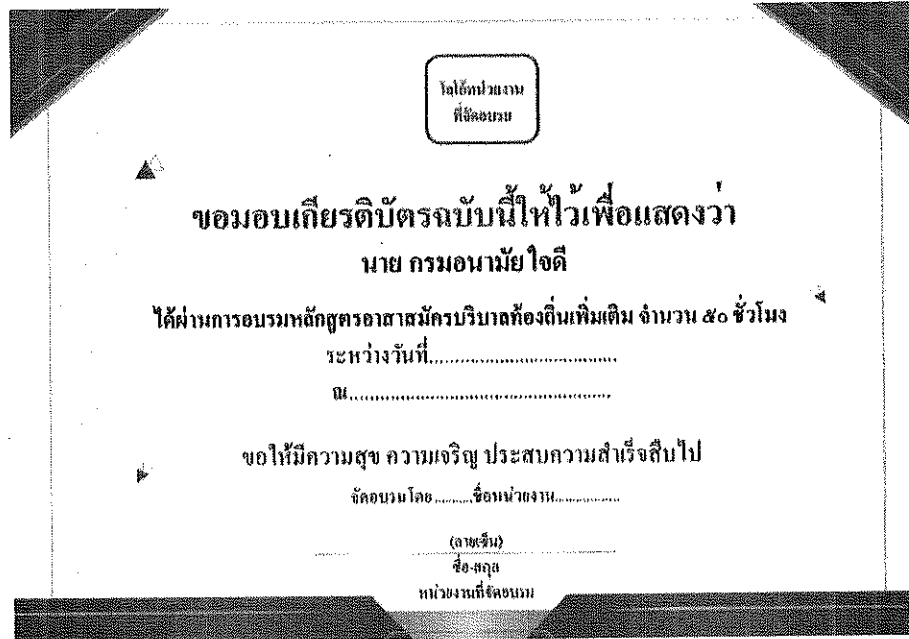
หน่วยงานที่จัดอบรมออกเกียรติบัตรโดยมีข้อความ รายละเอียด และเพิ่มโลโก้ของหน่วยงานตนเองตามตัวอย่างในเกียรติบัตรดังนี้

หมายเหตุ การขึ้นทะเบียนผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุทั้ง 3 หลักสูตรฯ ในกรณีที่หน่วยงานภายนอกกระทรวงสาธารณสุข จัดอบรมตามหลักสูตรฯ ของกรมอนามัยกำหนด ผู้ที่ผ่านการอบรมสามารถขึ้นทะเบียนในระบบโปรแกรม 3C กรมอนามัย ได้เมื่อหน่วยงานที่สังกัด กระทรวงสาธารณสุข (ศูนย์อนามัย/สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) ในพื้นที่พิจารณาคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขประกาศของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนดตามแนวทางการดูแลส่งเสริมสุขภาพระยะยาว (Long Term Care) ในกลุ่มผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง พ.ศ.2561

ตัวอย่างเกียรติบัตร หลักสูตรอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

หน่วยงานที่จัดอบรมออกเกียรติบัตรโดยมีข้อความ รายละเอียด และเพิ่มโลโก้ของหน่วยงานตนเองตามตัวอย่างในเกียรติบัตรดังนี้

หมายเหตุ การขึ้นทะเบียนผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุทั้ง 3 หลักสูตรฯ ในกรณีที่หน่วยงานภายนอกกระทรวงสาธารณสุข จัดอบรมตามหลักสูตรฯ ของกรมอนามัยกำหนด ผู้ที่ผ่านการอบรมสามารถขึ้นทะเบียนในระบบโปรแกรม 3C กรมอนามัย ได้เมื่อหน่วยงานที่สังกัด กระทรวงสาธารณสุข (ศูนย์อนามัย/สถาบันพัฒนาสุขภาพภาคเขตเมือง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) ในพื้นที่พิจารณาคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขประกาศของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนดตามแนวทางการดูแลส่งเสริมสุขภาพระยะยาว (Long Term Care) ในกลุ่มผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง พ.ศ.2561

QR-Code ดาวน์โหลดแบบฟอร์มเกียรติบัตร และ
แบบฟอร์มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

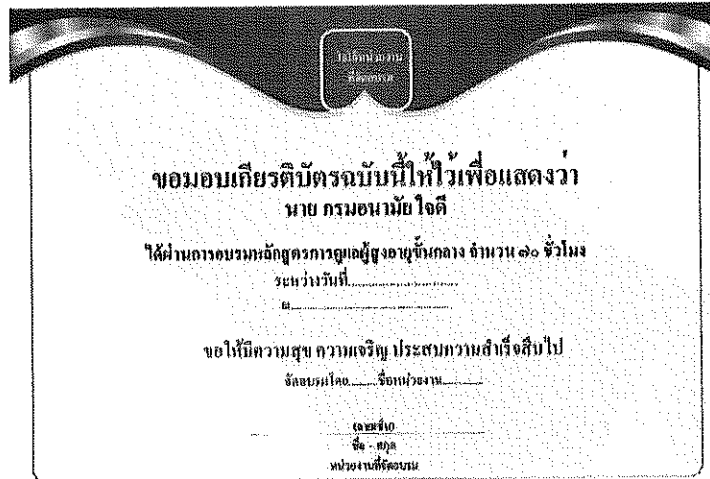
1.3 ขั้นตอนการขอใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ สำหรับ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นผู้ขออนุญาต

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ยื่นขอใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
กรณี ขออนุญาตภาพรวมของระดับกรมฯ ให้ยื่นเอกสารมายังกรมอนามัย
โดยเรียนอธิบดีกรมอนามัย/ผู้อำนวยการสำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย
พร้อมแนบเอกสารแนบการขอใช้หลักสูตรฯ (เอกสารแนบ 2)
โดยหน่วยงานภายใต้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ไม่ต้องขออนุญาตใหม่ และต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

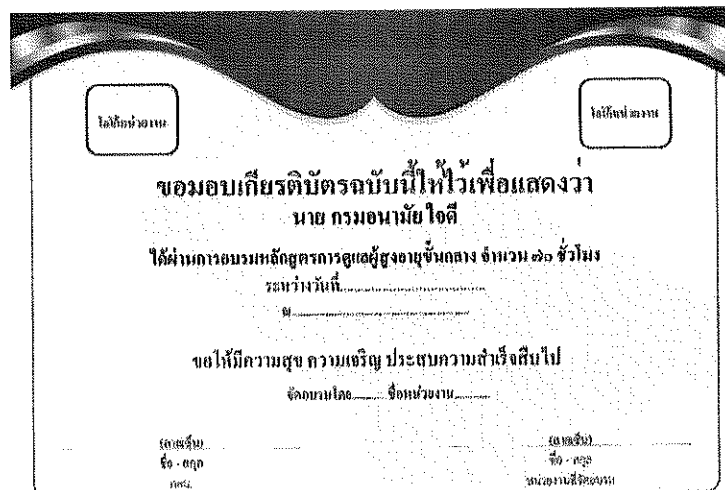

ตัวอย่างเกียรติบัตร หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง

กรณีที่ 1 กคน. เป็นผู้จัดอบรมเองให้ใช้เกียรติบัตรตามตัวอย่างดังนี้

กรณีที่ 2 กคน. ร่วมจัดกับหน่วยงานอื่น ออกเกียรติบัตรโดยมีข้อความ รายละเอียด และเพิ่มโลโก้ของหน่วยงาน ตามตัวอย่างในเกียรติบัตรดังนี้

QR-Code ดารณีโหลดแบบฟอร์มเกียรติบัตร และแบบฟอร์มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย

แบบฟอร์มแจ้งการฝึกอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

แบบฟอร์มนี้ใช้สำหรับหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานภายใต้กรมส่งเสริมการเรียนรู้

ชื่อหน่วยแจ้งการฝึกอบรม.....

หลักสูตรที่ฝึกอบรม

- หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
- หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง
- หลักสูตรอาสาสมัครบริหารจัดการท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

รายละเอียดการฝึกอบรม

1. ชื่อโครงการ.....
2. วัตถุประสงค์.....
3. กลุ่มเป้าหมาย.....
4. ระยะเวลาในการฝึกอบรม.....
5. สถานที่ในการฝึกอบรม.....
6. แผนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตร
7. แผนการสอนเพิ่มเติมที่แตกต่างจากหลักสูตร (ถ้ามี)
8. กำหนดการอบรม (ระบุวิทยากรผู้สอนในกำหนดการ)
9. รายชื่อวิทยากร (โดยแนบสำเนาวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรผู้สอนเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ)
10. หน่วยงานที่ฝึกอบรมภาคปฏิบัติ
11. ประกาศนียบัตรผู้ผ่านการอบรม ตามเกณฑ์ที่กำหนด

แบบฟอร์มขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

แบบฟอร์มนี้ใช้สำหรับหน่วยงาน นอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ชื่อหน่วยงานที่ขออนุญาต.....

หลักสูตรที่ขออนุญาต

- หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
- หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง
- หลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

รายละเอียดการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ

1. ชื่อโครงการ.....
2. วัตถุประสงค์.....
3. กลุ่มเป้าหมาย.....
4. ระยะเวลาในการฝึกอบรม.....
5. สถานที่ในการฝึกอบรม.....
6. แบบแผนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตร
7. แบบแผนการสอนเพิ่มเติมที่แตกต่างจากหลักสูตร (ถ้ามี)
8. กำหนดการอบรม (ระบุวิทยากรผู้สอนในกำหนดการ)
9. รายชื่อวิทยากร (โดยแนบสำเนาวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรผู้สอนเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ)
10. หน่วยงานที่ฝึกอบรมภาคปฏิบัติ
11. ประกาศนียบัตรผู้ผ่านการอบรม ตามเกณฑ์ที่กำหนด

**แบบฟอร์มตรวจสอบเอกสารประกอบการแจ้งการฝึกอบรม/ขออนุญาตใช้หลักสูตร
การดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข**

แบบฟอร์มนี้ใช้เฉพาะศูนย์อนามัย สถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง และสำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย

หน่วยงานที่ตรวจสอบ.....

ชื่อหน่วยงานที่แจ้งการฝึกอบรม/ขออนุญาต.....

ตรวจสอบเอกสารประกอบการขออนุญาตใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ

- หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
- หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง
- หลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
1) ชื่อโครงการ			
2) วัตถุประสงค์			
3) กลุ่มเป้าหมาย			
4) ระยะเวลาในการฝึกอบรม			
5) สถานที่ในการฝึกอบรม			
6) แนบแผนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตร			
7) แนบแผนการสอนเพิ่มเติมที่แตกต่างจากหลักสูตร (ถ้ามี)			
8) กำหนดการอบรม (ระบุวิทยากรผู้สอนในกำหนดการ)			
9) รายชื่อวิทยากร (โดยแนบสำเนาวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรผู้สอนเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ)			
10) หน่วยงานที่ฝึกอบรมภาคปฏิบัติ			
11) ประกาศนียบัตรผู้ผ่านการอบรม ตามเกณฑ์ที่กำหนด			

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบฟอร์มตรวจสอบคุณสมบัติผู้สอนหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง

แบบฟอร์มนี้ใช้เฉพาะศูนย์อนามัย สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง และสำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย

หน่วยงานที่ตรวจสอบ.....

ชื่อหน่วยงานที่ขออนุญาต.....

ตรวจสอบคุณสมบัติผู้สอนหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง

แผนการสอน	คุณสมบัติ		
	ตรงกับเนื้อหา	ไม่ตรงกับเนื้อหา	หมายเหตุ
1) การจัดการการดูแล (Care Management)			
2) คุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ของ Caregiver			
3) สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ			
4) โรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ			
5) การให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือการประเมิน ค้นหาภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ			
6) การปฐมพยาบาลและการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้น			
7) การใช้ยาในผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง			
8) โภชนาการสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง			
9) การดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง			
10) การส่งเสริมสุขภาพจิตการจัดการความเครียดและการประสานส่งต่อการช่วยเหลือในผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง			
11) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง			
12) การแพทย์แผนไทย แพทย์ทางเลือกและกายภาพบำบัดสำหรับการดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง			
13) การดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง (Palliative Care) ในชุมชน			

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบฟอร์มตรวจสอบคุณสมบัติผู้สอนหลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง

แบบฟอร์มนี้ใช้เฉพาะศูนย์อนามัย สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง และสำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย

หน่วยงานที่ตรวจสอบ.....

ชื่อหน่วยงานที่ขออนุญาต.....

ตรวจสอบคุณสมบัติผู้สอนหลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง

แผนการสอน	คุณสมบัติ		
	ตรงกับเนื้อหา	ไม่ตรงกับเนื้อหา	หมายเหตุ
1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การดำเนินงานในการดูแลผู้สูงอายุและความคาดหวัง			
2) สถานการณ์ผู้สูงอายุ			
3) แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ			
4) โรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ			
5) ภาวะวิกฤติกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้น			
6) ทักษะการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ			
7) การทำกายภาพบำบัดและกายอุปกรณ์			
8) การจัดสภาพแวดล้อมและการจัดการขยะติดเชื้อ			
9) การดูแลผู้สูงอายุด้านศาสตร์การแพทย์แผนไทย			
10) การกระตุ้น ป้องกัน และการดูแลภาวะสมองเสื่อม			
11) การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)			
12) ข้อควรระวัง (ตามบริบทของพื้นที่)			
13) การดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง (Palliative Care) ในชุมชน			

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบฟอร์มตรวจสอบคุณสมบัติผู้สอนหลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

แบบฟอร์มนี้ใช้เฉพาะศูนย์อนามัย สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง และสำนักงานผู้สูงอายุ กรมอนามัย

หน่วยงานที่ตรวจสอบ.....

ชื่อหน่วยงานที่ขออนุญาต.....

ตรวจสอบคุณสมบัติผู้สอนหลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

แผนการสอน	คุณสมบัติ		
	ตรงกับเนื้อหา	ไม่ตรงกับเนื้อหา	หมายเหตุ
1) การฟื้นฟูสภาพร่างกาย			
2) การดูแลแผล			
3) การดูแลเฉพาะโรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ			
4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดี			
5) การดูแลสภาพแวดล้อมที่บ้าน			
6) บทบาทท้องถิ่นกับการดูแลผู้สูงอายุ			
7) การบันทึกการรายงานและการส่งต่อ			

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

LOGO หน่วยบริการ/หน่วยงาน

ตัวอย่าง

แบบฟอร์มขอลาออกจากการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (Caregiver)

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง ขอลาออกจากการปฏิบัติงานตำแหน่ง ผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (Caregiver)

เรียน ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม(ระบุชื่อ.....) หรือ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(ระบุชื่อ.....) หรือ

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ(ชื่อศูนย์.....)

ด้วยข้าพเจ้า(นาย,นาง,นางสาว).....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....อายุ.....ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่.....

ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ปัจจุบันปฏิบัติงานกับหน่วยบริการ (ระบุชื่อหน่วยบริการ.....)

เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....รวมระยะเวลา.....ปี.....เดือน

มีความประสงค์จะลาออกจากการปฏิบัติงานตำแหน่งผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (caregiver)

เนื่องจาก

- ( ) สุขภาพไม่แข็งแรง
- ( ) ไปทำงานต่างจังหวัด
- ( ) ไม่มีเวลาที่จะปฏิบัติงานได้
- ( ) อื่นๆ ระบุ.....

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ข้าพเจ้าขอลาออกจากการปฏิบัติงานตำแหน่งผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (caregiver) โดย
สมัครใจมิได้ถูกบังคับหรือข่มขู่แต่ประการใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....ผู้ขอลาออก

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ตำแหน่ง.....(CG)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ตำแหน่ง.....(CM)

หมายเหตุ: ใบคำร้องตัวจริงเก็บไว้ที่.....(รพ.สต. หน่วยบริการสุขภาพ/ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ)สำเนาจะส่งให้กับเจ้าหน้าที่สำนัก
สาธารณสุขจังหวัด (ระบุ.....) เพื่อทำการลบรายชื่อออกจากทะเบียน และให้มีผลพ้นสภาพจากการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง
(Caregiver) ตั้งแต่วันที่เขียนหนังสือลาออก ทั้งนี้ให้คืนอุปกรณ์การเชื่อมบ้านทั้งหมดแก่เจ้าหน้าที่พร้อมคำร้องฉบับนี้

3. โครงสร้างหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ

หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2567

1. ชื่อหลักสูตร หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
2. วัตถุประสงค์
  1. เพื่อให้ผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการดูแลสุขภาพพออนามัยผู้สูงอายุและปฏิบัติต่อผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  2. เพื่อเตรียมการรองรับระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) และผู้ป่วยระยะท้าย (Palliative Care) ในระดับครอบครัวและชุมชน
  3. เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร ครอบครัว ประชาชนทั่วไป และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) และผู้ป่วยระยะท้าย (Palliative Care) ในชุมชน
  4. สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) และผู้ป่วยระยะท้าย (Palliative Care) ของหน่วยงานภาคีเครือข่ายระดับพื้นที่ในชุมชน
3. โครงสร้างหลักสูตร (ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)
4. คำอธิบายหลักสูตร

ศึกษาความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความจำเป็นในวางแผนด้านการดูแลส่งเสริม พันฟู สุขภาพผู้สูงอายุ กลุ่มโรคอาการ ปัญหาที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ เทคนิคการสังเกต การประเมินภาวะวิกฤต การช่วยชีวิต การปฐมพยาบาล การศึกษาสุขภาพองค์รวมและการจัดทำแผนการดูแลรายบุคคล (Care Plan) ตามสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ ในครอบครัวและชุมชนเพื่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบบริการการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว และการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครประจำครอบครัว ชุมชนและภาคีเครือข่าย ในระดับพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการทำงานและการรองรับการดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง ด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) และผู้ป่วยระยะท้าย (Palliative Care) ในระดับ ครอบครัวและชุมชน
5. เนื้อหาของหลักสูตร (ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)
6. กลุ่มเป้าหมาย
  1. บุคลากรในครอบครัวของผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง
  2. ประชาชนทั่วไป
7. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม
  1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ไม่จำกัดเพศ
  2. จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า
  3. มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับหน่วยบริการในพื้นที่ให้การรับรอง
  4. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
  5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรงหรือโรคติดต่อร้ายแรง
  6. มีวุฒิภาวะและบุคลิกลักษณะเหมาะสมในการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ

8. คุณสมบัติวิทยากรผู้สอน (ตามเอกสารที่แนบท้ายหลักสูตร)

9. เกณฑ์การประเมินผล

1. ต้องมีเวลาเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเวลาเรียน
2. เกณฑ์การตัดสินต้องผ่านการทดสอบภาคทฤษฎีด้วยคะแนนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
3. ต้องผ่านการฝึกปฏิบัติภาคสนาม โดยฝึกปฏิบัติในหน่วยบริการสาธารณสุขในระดับพื้นที่
4. ศึกษาและเก็บตัวอย่างผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงที่อยู่ในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน

ในบทบาทของ Care Manager ประจำหน่วยบริการในชุมชน

10. วิธีการประเมินผล

1. จัดทำแบบทดสอบ Pre – Post ก่อนและหลังการอบรม
2. ทดสอบในรายงานการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
3. ทดสอบการปฏิบัติงานภาคสนาม

11. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

1. คู่มือแนวทางการอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร 70 ชั่วโมง
2. คู่มือสนับสนุนการบริหารจัดการระบบบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
3. คู่มือปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ ในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (ตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฯ พ.ศ. 2561)
4. คู่มือกองทุนหลักประกันสุขภาพกรุงเทพมหานคร 2566

แผนการสอนหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2567

แผนการสอน	เนื้อหา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	จำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน
1.การจัดการการดูแล (Care Management)	<ul style="list-style-type: none"> - หลักพื้นฐานของ Care Management - การค้นพบผู้เป็นเป้าหมายการช่วยเหลือและการรับรู้สถานการณ์ - ทรัพยากรทางสังคม การใช้ให้เป็นประโยชน์และการใช้ทรัพยากรสำหรับการจัดการดูแลผู้รับบริการ - การสื่อสารที่สำคัญสำหรับ Caregiver 	1	-	1	- บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
2.คุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ของ Caregiver	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทหน้าที่ของ Caregiver - การปรับเปลี่ยนเจตคติและมุมมองต่อการดูแลผู้สูงอายุ ผู้มีภาวะพึ่งพิง ผู้ป่วยระยะประคับประคองและระยะท้าย - จริยธรรมของ Caregiver 	2	1	3	- บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
3.สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ - ชุดสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุในระบบบริการตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 	2	-	2	- นิติกร - นักพัฒนาสังคม - นักสังคมสงเคราะห์
4.โรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุ - ภาวะสมองเสื่อม - การเคลื่อนไหวร่างกายและการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ - การดูแลผิวหนังสำหรับผู้สูงอายุ - การมองเห็น - การได้ยิน - ภาวะกลืนปัสสาวะ - กลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non- Communicable diseases: NCDs) 	3	-	3	- แพทย์ - พยาบาล
5.การให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือการประเมิน ค้นหา ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - การประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Index for Activities of Daily Living: ADL) - การคัดกรองกลุ่มอาการของผู้สูงอายุ 9 ด้าน - แอปพลิเคชันสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ (Blue Book Application) 	2	2	4	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
6.การปฐมพยาบาลและการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้น	<ul style="list-style-type: none"> - การปฐมพยาบาลเบื้องต้น - การช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีสำคัญอาหาร - การช่วยเหลือผู้สูงอายุในสถานการณ์ภัยพิบัติเบื้องต้น - การตรวจร่างกายเบื้องต้น (ความดันโลหิต อุณหภูมิร่างกาย ชีพจร และการหายใจ) - การพยาบาลผู้สูงอายุที่ข้อเท้าแพลง - การเช็ดตัวลดไข้ - การห้ามเลือด - ทกล้ม กระตุกหัก ข้อเท้าแพลง 	3	3	6	- พยาบาล - นักวิชาการสาธารณสุข

แผนการสอน	เนื้อหา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	จำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน
7.การใช้ยาในผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	<ul style="list-style-type: none"> - หลักการใช้ยาทั่วไป ความรู้พื้นฐานการบริหารการจัดเก็บ และวิธีการใช้ยาสำหรับผู้สูงอายุ - ความรอบรู้เบื้องต้นเรื่องยา (การอ่านฉลากยา การสังเกตคุณภาพ) - การแนะนำการรับประทานยาตามโรคของผู้สูงอายุ - ปัญหาที่พบและข้อควรระวังจากการใช้ยาในวัยสูงอายุ 	2	-	2	- เกสซ์กร
8. โภชนาการสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ - การเตรียมอาหารเฉพาะโรค - การดูแลและการให้อาหารทางสายยาง - น้ำสะอาด อาหารปลอดภัย 	2	2	4	<ul style="list-style-type: none"> - นักโภชนาการ - นักวิชาการสาธารณสุข - พยาบาล
9. การดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	<ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของช่องปากและการดูแล - การดูแลทำความสะอาดช่องปาก 	1	1	2	<ul style="list-style-type: none"> - ทันตแพทย์ - เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข - พยาบาล
10. การส่งเสริมสุขภาพจิต การจัดการความเครียด และการประสานส่งต่อการช่วยเหลือในผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมสุขภาพจิตใจผู้สูงอายุและผู้ดูแล - เทคนิคการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุและผู้ดูแล - แนวทางการประสานส่งต่อ ช่วยเหลือในการดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง - ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบ Long Term Care 	2	2	4	<ul style="list-style-type: none"> - จิตแพทย์ - พยาบาลจิตเวช - นักจิตวิทยา
11. การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง 	2	1	3	<ul style="list-style-type: none"> - นักวิชาการสาธารณสุข - นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
12. การแพทย์แผนไทย แพทย์ทางเลือกและกายภาพบำบัด สำหรับการดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	<ul style="list-style-type: none"> - การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยวิธีการทางกายภาพบำบัด - การใช้ภูมิปัญญาไทยและการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพ - การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม 	2	1	3	<ul style="list-style-type: none"> - แพทย์แผนไทย - แพทย์แผนไทยประยุกต์ - นักกายภาพบำบัด - นักวิทยาศาสตร์การกีฬา
13. การดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง (Palliative Care) ในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้ป่วยระยะประคับประคองและผู้ป่วยระยะสุดท้าย - หลักการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคอง, ผู้ป่วยระยะสุดท้ายและครอบครัวใกล้ชิด - หลักการสื่อสารในการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคอง, ผู้ป่วยระยะสุดท้ายและครอบครัวใกล้ชิด - หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการแสดงเจตนาในวาระสุดท้ายของชีวิตผ่านกระบวนการวางแผนการดูแลล่วงหน้า(Advance care planning) 	4	1	5	<ul style="list-style-type: none"> - แพทย์ - พยาบาล - นักสังคมสงเคราะห์ - นักวิชาการสาธารณสุข

แผนการสอน	เนื้อหา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	จำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน
	และการทำหนังสือแสดงเจตนา ในวาระสุดท้ายของชีวิต (Living will) ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐				
14.การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	- การ Orientation Caregiver ในการดูแลผู้ป่วยข้างเตียง - การฝึกปฏิบัติงาน	1	26	27	- Care Manager - บุคลากรทางการแพทย์
15.การวัดและประเมินผล	- ทดสอบและประเมินผลภาคทฤษฎี - ทดสอบและประเมินผลภาคปฏิบัติ - ทดสอบและประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติ - ทดสอบและประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม	1	-	1	- เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินของหลักสูตรฯ
รวมจำนวนชั่วโมง		30	40	70	

หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2563

1. ชื่อหลักสูตร หลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง
2. วัตถุประสงค์
เพื่อให้ Caregiver ฟื้นฟู องค์ความรู้ เทคโนโลยี ในการดูแลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงระยะยาวที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพิ่มทักษะความรู้ที่มีความจำเป็นในการดูแลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงของแต่ละพื้นที่ รวมถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
๓. โครงสร้างหลักสูตร (ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)
4. คำอธิบายหลักสูตร
ศึกษาความรู้เกี่ยวกับ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การดำเนินงานในการดูแลผู้สูงอายุและความคาดหวังสถานการณ์ผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ ภาวะวิกฤติกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้น ทักษะการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ การทำกายภาพบำบัดและกายอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อมและการจัดการขยะติดเชื้อ การดูแลผู้สูงอายุด้านศาสตร์การแพทย์แผนไทย การกระตุ้น ป้องกัน และการดูแลภาวะสมองเสื่อม การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ข้อควรระวัง (ตามบริบทของพื้นที่) และการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง (Palliative Care) ในชุมชน
5. เนื้อหาของหลักสูตร (ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)
6. กลุ่มเป้าหมาย
ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ 70 ชั่วโมงครบ 3 ปี
7. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม
ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ 70 ชั่วโมงครบ 3 ปี
8. คุณสมบัติวิทยากรผู้สอน (ตามเอกสารที่แนบท้ายหลักสูตร)
9. เกณฑ์การประเมินผล
ต้องมีเวลาเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเวลาเรียน
10. วิธีการประเมินผล
  1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม
  2. ประเมินผลความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับการอบรมผ่านการถาม - ตอบ
11. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
คู่มือแนวทางหลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง

แผนการสอนหลักสูตรฟื้นฟูผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จำนวน 18 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2563

แผนการสอน	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	จำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน
1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การดำเนินงานในการดูแลผู้สูงอายุและความคาดหวัง - บทบาทของผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุและการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุเบื้องต้น - การดำเนินงานในการดูแลผู้สูงอายุและความคาดหวัง	30 นาที	30 นาที	1	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
2) สถานการณ์ผู้สูงอายุ	20 นาที	-	20 นาที	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
3) แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ - แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ - ทฤษฎีการสูงอายุ - กระบวนการชรา การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม - การแบ่งประเภทผู้สูงอายุตามความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Activities of Daily Living: ADL) ซึ่งประยุกต์โดยกรมอนามัย	20 นาที	-	20 นาที	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
4) โรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	20 นาที	-	20 นาที	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
5) ภาวะวิกฤตกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้น - การประเมินภาวะวิกฤต การหมดสติ การเป็นลม เป่าปากช่วยหายใจ นวดหัวใจและการช่วยฟื้นคืนชีพ CPR - การช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีสำลักอาหาร - อาการเตือนโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) และการจัดการ	1	1	2	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
6) ทักษะการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ - การให้อาหารทางสายยางและการดูแลสาย การดูแลช่องปาก - การทำแผลกดทับและการจัดทำ - การดูดเสมหะ	1	1	2	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
7) การทำกายภาพบำบัดและกายอุปกรณ์ - กิจกรรมการฟื้นฟูสภาพร่างกาย - กายอุปกรณ์	1	1	2	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
8) การจัดสภาพแวดล้อมและการจัดการขยะติดเชื้อ - การจัดการสภาพแวดล้อมและการจัดการขยะติดเชื้อ - การจัดและดูแลสภาพแวดล้อมของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม	1	-	1	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
9) การดูแลผู้สูงอายุด้านศาสตร์การแพทย์แผนไทย - หลักสมดุลาตุเบื้องต้น : ลักษณะ และความสัมพันธ์ของธาตุทั้ง ๔ ในร่างกายมนุษย์ - หลักสมดุลาตุเบื้องต้น : ลักษณะและความสัมพันธ์ของธาตุภายนอกที่มีผลกับร่างกายมนุษย์	1	-	1	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

แผนการสอน	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	จำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน
<ul style="list-style-type: none"> - หลักสมมูลธาตุเบื้องต้น : ลักษณะธาตุที่ไม่ปกติในผู้สูงอายุ และวิธีการปรับสมดุล - การยืดเหยียดเส้นหลังอย่างง่าย - การประคบสมุนไพร - การพอกยาและการแช่มือแช่เท้า - การนวดเบื้องต้น - การใช้สมุนไพรเบื้องต้น - การหลีกเลี่ยงเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่สบาย 				
10) การกระตุ้น ป้องกัน และการดูแลภาวะสมองเสื่อม - การกระตุ้น ป้องกัน และการดูแลภาวะสมองเสื่อม	30 นาที	30 นาที	1	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
11) การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) - การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร - ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) - การส่งต่อผู้ป่วย	1	-	1	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
12) ข้อควรระวัง (ตามบริบทของพื้นที่) - การกินอาหารและบริหารการฝึกพูด - ข้อควรระวังในการใช้ยาในผู้สูงอายุ - การใช้รถในผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก - การป้องกันโรคติดต่อในผู้สูงอายุ ตัวอย่าง สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	1	-	1	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
13) การดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง (Palliative Care) ในชุมชน	3	2	5	บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
รวมจำนวนชั่วโมง	12	6	18	

หลักสูตรอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2562

1. ชื่อหลักสูตร หลักสูตรอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้อาสาสมัครบริหารท้องถิ่น (Care Community volunteers) เข้าใจการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัย สถานะสุขภาพผู้สูงอายุและตระหนักถึงความจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ
2. เพิ่มทักษะอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น (Care Community volunteers) ให้มีความรู้ ความเข้าใจ หลักการดูแลส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของผู้สูงอายุและสามารถปฏิบัติตัวต่อผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพิ่มทักษะอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น (Care Community volunteers) ให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวในระดับชุมชนเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โรคและเทคโนโลยีใหม่ในปัจจุบัน
4. เพิ่มพัฒนาทักษะอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น (Care Community volunteers) ให้มีทักษะในดั่งศักยภาพของครอบครัวผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันและควบคุมโรค รวมถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้สูงอายุและญาติในชุมชน
5. เพื่อพัฒนาทักษะอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น (Care Community volunteers) ในการสร้างภาคีเครือข่ายและระบบส่งต่อการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

3. โครงสร้างหลักสูตร (ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

4. คำอธิบายหลักสูตร

หลักสูตร “อาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการให้การดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนที่เคยผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) 70 ชั่วโมงและปฏิบัติงานในบทบาทอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นของหน่วยงานที่สังกัดหน่วยงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าตอบแทน 5,000 บาทเมื่อปฏิบัติงานให้การดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนเป็นระยะเวลา 3 ปี และมีความประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นของหน่วยงานที่สังกัดหน่วยงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไปจะต้องเข้าการอบรมฟื้นฟูต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความเชี่ยวชาญในการดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต้องเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมอีก 50 ชั่วโมง เพื่อให้ครบ 120 ชั่วโมง ตามหนังสือกรมการปกครองท้องถิ่น ที่มท.0819.02/6721 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2566 เรื่องการกำหนดหลักสูตรที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระยะยาวและหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราค่าตอบแทนของอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น ข้อ 4(1)(1.2) ว่าด้วยหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง เพิ่มเติมอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น จำนวน 50 ชั่วโมงของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนหรือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดให้มีการอบรมโดยได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 6,000 บาท โดยเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพร่างกาย การดูแลแผล การดูแลเฉพาะโรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ การสร้างสัมพันธภาพและการใช้ทักษะการสื่อสาร การแผนการดูแลรายบุคคล (Care Plan) ตามสภาพปัญหาของผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในครอบครัวและชุมชน การดูแลสภาพแวดล้อมที่บ้าน บทบาทท้องถิ่นกับการดูแลผู้สูงอายุ และการบันทึกการรายงานและการส่งต่อ เพื่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบ

บริการการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวและการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาความร่วมมือของชุมชนและภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการทำงานและการรองรับการดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในระดับชุมชน เนื้อหาภายในหลักสูตรประกอบด้วยทักษะความรู้เกี่ยวกับปฏิบัติ 7 หมวดความรู้ 30 แผนการสอน มีแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทุกรายวิชา (ผู้อบรมต้องผ่านการทดสอบและได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) ผู้ที่ผ่านการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองการผ่านหลักสูตรศึกษาความรู้ทั่วไป

5. เนื้อหาของหลักสูตร (ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

6. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพและทักษะของคนในครอบครัว ประชาชนทั่วไปที่สมัครใจในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง
2. เพื่อเตรียมรองรับระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิงระยะยาว ในระดับครอบครัว ชุมชน
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร คนในครอบครัว ประชาชนทั่วไป และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ที่เข้าสู่การดำเนินงานการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชน

7. กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง
2. บุคลากรในครอบครัวของผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง
2. ประชาชนทั่วไป

8. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

1. ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุขั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ไม่จำกัดเพศ
3. จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า
4. มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับหน่วยบริการในพื้นที่ให้การรับรอง
5. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
6. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรงหรือโรคติดต่อร้ายแรง
7. มีวุฒิภาวะและบุคลิกลักษณะเหมาะสมในการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ

9. คุณสมบัติวิทยากรผู้สอน (ตามเอกสารที่แนบท้ายหลักสูตร)

10. เกณฑ์การประเมินผล

1. ต้องมีเวลาเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเวลาเรียน
2. เกณฑ์การตัดสินต้องผ่านการทดสอบภาคทฤษฎีด้วยคะแนนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
3. ต้องผ่านการฝึกปฏิบัติภาคสนาม โดยฝึกปฏิบัติในหน่วยบริการสาธารณสุขในระดับพื้นที่
4. ศึกษาและเก็บตัวอย่างผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงที่อยู่ในชุมชนโดยมี Care Manager ประจำหน่วยบริการในชุมชนเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง

11. วิธีการวัดและประเมินผล

1. จัดทำแบบทดสอบ Pre – Post ก่อนและหลังการอบรม
2. ทดสอบในรายแผนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
3. ส่งรายงานกรณีศึกษาจากการลงปฏิบัติงานภาคสนาม
4. จำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการอบรมต้องเกิน ร้อยละ 80

12. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

1. คู่มือแนวทางการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง
2. คู่มือสนับสนุนการบริหารจัดการระบบบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
3. คู่มือปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ ในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (ตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฯ พ.ศ. 2561)
4. คู่มือกองทุนหลักประกันสุขภาพกรุงเทพมหานคร 2566
5. หนังสือแนวทางการส่งเสริมปกครองท้องถิ่น เรื่องแนวทางการปฏิบัติงานของอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

แผนการสอนหลักสูตรอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 50 ชั่วโมง ฉบับปี พ.ศ. 2562

แผนการสอน	เนื้อหา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	จำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน
หมวดที่ 1 การฟื้นฟูสภาพร่างกาย	1.1 การ Active 1.2 การ Passive exercise - การช่วยเคลื่อนไหวข้อต่อ - การออกกำลังกายทั่วไป - พลิกตะแคงตัว จัดท่าให้ผู้ป่วย - เคลื่อนย้ายบนเตียง - เคลื่อนย้ายจากเตียงไปรถเข็น เคลื่อนย้ายจากรถเข็นมาเตียง - ฝึกนั่ง- ยืน- เดิน แนะนำการออกกำลังกาย - การฝึกการหายใจที่ถูกต้องวิธี 1.3 แนวทางการเก็บประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	2	3	5	- แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์
หมวดที่ 2 การดูแลแผล	2.1 การดูแลผิวหนังบริเวณปุ่มกระดูก ต่างๆ 2.2 การดูแลท่อหลอดลมคอหลังการเจาะคอ (Tracheostomy Tube: TTtube) 2.3 การดูแลสายให้อาหารทางหน้าท้อง (Percutaneous Endoscopic Gastrostomy : P.E.G.) 2.4 การดูแลทวารเทียมทางหน้าท้อง (Colostomy) 2.5 การเฝ้าระวังและการประเมินแผล	2	3	5	- แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์
หมวดที่ ๓ การดูแลเฉพาะโรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	3.1 ภาวะสมองเสื่อม (Dementia) 3.2 โรคหลอดเลือดสมอง (stroke) 3.3 ภาวะภาวะซึมเศร้า 3.4 โรคไต 3.5 โรคมะเร็ง 3.6 การเตรียมอาหารสำหรับผู้สูงอายุเฉพาะโรค	3	2	5	- แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ - นักโภชนาการ
หมวดที่ 4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดี	4.1 เทคนิคการสร้างความสัมพันธ์ในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง 4.2 การสร้างสัมพันธภาพ 4.3 การจัดการอารมณ์ 4.4 การจัดการเพื่อลดความขัดแย้ง 4.5 การจัดการการให้คำปรึกษาในครอบครัว	2	2	4	- แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ - นักจิตวิทยา - นักสังคมสงเคราะห์
หมวดที่ 5 การดูแลสภาพแวดล้อมที่บ้าน	5.1 การป้องกันการติดเชื้อ 5.2 การดูแลสภาพแวดล้อม สภาพอากาศภายในบ้าน 5.3 ความปลอดภัย การป้องกันการพลัดตก หกล้ม	2	-	2	- แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ - นักวิชาการสาธารณสุข - นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

แผนการสอน	เนื้อหา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	จำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน
หมวดที่ 6 บทบาทท้องถิ่นกับการ ดูแลผู้สูงอายุ	6.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทท้องถิ่นกับ การพัฒนาส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ 6.2 แนวทางเกี่ยวระเบียบการเงิน 6.3 บทบาทอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นกับ การพัฒนาส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ	2	-	2	- บุคลากร อปท.
หมวดที่ 7 การบันทึกการรายงาน และการส่งต่อ	7.1 ระบบแนวทางการดูแลช่วยเหลือเชิง สังคมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ 7.2 การประเมินปัญหา 7.3 การจัดกิจกรรมเพื่อการดูแลและ มอบหมาย 7.4 การบันทึกกิจกรรมการดูแลเพื่อการ ประเมินวิเคราะห์ความช่วยเหลือ 7.5 การรายงาน การประสานงานและการ ส่งต่อการช่วยเหลือผู้ป่วยตามสภาพ ปัญหาภาคีเครือข่ายหน่วยงานที่ เหมาะสม	2	1	3	- แพทย์และบุคลากร ทางการแพทย์ - นักจิตวิทยา - นักสังคมสงเคราะห์
หมวดที่ 8 การฝึกปฏิบัติ ภาคสนาม	- การ orientation ช่างเตียงโดย CM - การฝึกปฏิบัติงาน	-	22	22	- บุคลากร อปท. - CM
หน่วยที่ 9 การวัดและประเมินผล	- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการคัด กรองสุขภาพด้วย Blue Book Application) - ทดสอบและประเมินผลภาคทฤษฎี - ทดสอบและประเมินผลภาคปฏิบัติ	1	1	2	- ศูนย์อนามัย - สำนักงานสาธารณสุข จังหวัด
รวมจำนวนชั่วโมง		16	34	50	

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

กรมอนามัย ส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี **สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย**